

PROJEKT

UCHWAŁA NR .....

Rady Gminy Grudziądz

z dnia 31 marca 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok

Na podstawie art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 i poz. 2469 oraz Dz.U. z 2022 r., poz. 24 i poz. 218), art. 10 ust. 1, 2, 2a, 2b,3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 oraz Dz. U. z 2021 r., poz. 2469) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559 t.j.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XLVI/423/2021 Rady Gminy Grudziądz z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grudziądz.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r.

Przewodnicząca Rady

Hanna Kołodziej

RADCA PRAWNY
Jan Kandyba
nr 479

UZASADNIENIE

Nowelizacja ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw z dnia 17 grudnia 2021 r. wprowadziła utworzenie Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom przez połączenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii (KBPN) i Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA). Połączenie w jedną instytucję ma pozwolić na realizację spójnych, na wszystkich etapach skoordynowanych działań skierowanych na walkę z uzależnieniem tj. edukacja, profilaktyka, szkolenie kadr, leczenie, rehabilitacja, działalność badawcza oraz wprowadzić skuteczniejsze działanie przez lepsze wykorzystanie potencjału kadrowego i finansowego. W ustawie dokonano też zmiany w zakresie ustanawiania gminnych programów w obszarze profilaktyki uzależnień. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii łączy w sobie dokumenty programowe określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, a także poruszać zacznie kwestie dotyczące zadań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 jest kontynuacją działań rozpoczętych w minionych latach. Program został opracowany z uwzględnieniem realizacji zadań obligatoryjnych oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy Grudziądz.

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w brzmieniu nadanym nowelą z 17 grudnia 2021 r. dotychczas uchwalone gminne programy z mocy prawa tracą moc z upływem 31 marca 2022 r.

Załącznik
do uchwały Nr .....
Rady Gminy Grudziądz
z dnia 31 marca 2022 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2022 ROK

Rozdział 1 Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest programem uchwalanym corocznie przez Radę Gminy i stanowi uszczegółowienie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grudziądz na lata 2014-2022 w części dotyczącej zmniejszania rozmiaru aktualnie istniejących problemów alkoholowych i narkotykowych oraz zapobiegania powstawaniu nowych problemów społecznych, wynikających z używania środków uzależniających, zwłaszcza przez dzieci i młodzież.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 oraz Dz.U. z 2022 r., poz. 24 i poz. 218) zobowiązuje organy samorządu terytorialnego do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania ww. napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. Współdziałanie w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi powinno się odbywać również wspólnie z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii natomiast zobowiązuje samorząd gminny do rozwiązywania problemów związanych z narkomanią oraz prowadzenia stosownej profilaktyki.

Spójny Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii pozwala na odpowiednie kształtowanie polityki społecznej dotyczącej wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przeciwdziałania narkomanii. Zaplanowane działania są działaniami długofalowymi natomiast ich finansowanie jest uchwalane corocznie. Akceptacja kolejnego Programu warunkuje w dużym stopniu skuteczność podejmowanych wcześniej działań.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowany jest we współpracy wielu partnerów, stosownie do rodzaju działań i środowiska, do którego są kierowane.

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grudziądzu.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana została zarządzeniem nr 100/2020 Wójta Gminy Grudziądz z dnia 29 września 2020 roku w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grudziądzu. Wynagrodzenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynosi 15% minimalnego wynagrodzenia brutto za pracę.

Pozostałe akty prawne dotyczące działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii to:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.);
- rozporządzenie Rady Ministrów z 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r., poz. 642);
- ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249);
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559);
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1956);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057 z późn. zm.);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grudziądz na lata 2014 – 2022.

Rozdział 2

Diagnoza problemów uzależnień

Z badań epidemiologicznych wynika, że uzależnionych od alkoholu w Polsce jest ok. 650 – 800 tys. osób, z czego ok. 80% stanowią mężczyźni, zaś ilość osób pijących szkodliwie szacuje się na ok. 2,5 - 3 mln osób (źródło PARPA). Według badań GUS w naszym kraju osób pijących alkohol do 4 dni w tygodniu jest ok. 4,7 mln (12% populacji), ponad 820 tys. Polaków (2% populacji) pije alkohol przez 5 dni w tygodniu lub częściej.

Każdego roku w placówkach leczenia odwykowego zarejestrowanych jest ponad 250 tys. osób z rozpoznaniem zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu, w tym 66% osób z rozpoznaniem uzależnienia od alkoholu. Badania pokazują, że ok. 20% wszystkich zgłoszeń pacjentów do podstawowej opieki zdrowotnej ma związek z alkoholem.

Każdego roku w Polsce rodzi się ok. 9 000 dzieci z pełnoobjawowym płodowym zespołem alkoholowym (ang. FAS, dane Rzecznika Praw Dziecka). Do sięgania po alkohol podczas ciąży przyznaje się ok. 30 % kobiet. W rodzinach z problemem alkoholowym wychowuje się ok. 1,5-2 mln dzieci, z czego ok. 500 tys. znajduje się w sytuacji zagrażającej ich zdrowiu i życiu i wymaga natychmiastowej interwencji. Jak wykazały badania prowadzone przez PARPA, w grupie wiekowej 6-9 lat co najmniej 4 dzieci na 1000 ma

pełnoobjawowy FAS oraz 20 na 1000 Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD).

Jednym ze zjawisk ściśle skorelowanym z alkoholem jest przemoc w rodzinie. Z badań zrealizowanych na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na próbie osób doświadczających przemocy w rodzinie, wynika, że aż 76% z nich wskazywało na problem nadużywania alkoholu przez sprawców przemocy. Badania pokazują, że co trzeci Polak (36%) przyznaje, że przynajmniej raz doświadczył którejś z form przemocy, a niemal w co piątej rodzinie dochodzi do konfliktów z powodu nadużywania alkoholu. W 2020 roku policjanci podjęli ponad 72,5 tys. interwencji, które kończyły się wypełnieniem formularza „A” procedury „Niebieskiej Karty”, co stanowi spadek o 2,3% względem roku 2019 (ponad 74 tys. Interwencji). Prawie 55% osób stosujących przemoc w rodzinie było pod wpływem alkoholu. Komenda Wojewódzka Policji w Bydgoszczy informuje, że w 2020 r., na terenie jej podległym wypełniono 4 520 formularzy „Niebieska Karta – A”, z czego blisko 59% sprawców przemocy na terenie jej podległym było pod wpływem alkoholu. W 2020 r. KWP Bydgoszcz przoduje, na tle pozostałych garnizonów, w statystyce procentowego udział osób zatrzymanych i doprowadzonych w celu wytrzeźwienia do ogółu osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie (61%).

Na podstawie art. 15aa ust. 1 ustawy o Policji w okresie od dnia 30 listopada 2020 r. do dnia 31 grudnia 2020 r., wobec osób, które stwarzały zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, policjanci wydali łącznie 255 nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. 7,06% tej liczby stanowiły nakazy (18), 16,86% zakazy (43), a 76,08% nakazy i zakazy (194). Na terenie garnizonu KWP w Bydgoszczy wydano 1 nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz 6 nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazów wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (źródło statystyki Komendy Głównej Policji).

Raporty policyjne za 2020 r. informują, że wśród podejrzanych o przestępstwa drogowe pod wpływem alkoholu (w stanie po użyciu oraz w stanie nietrzeźwości) zatrzymanych zostało blisko 99 tys. osób, co stanowi spadek o 12 tysięcy względem roku poprzedniego, natomiast w 2019 r. pod wpływem narkotyków zatrzymano 2 320 kierujących (źródło statystyki Komendy Głównej Policji) i co warte odnotowania tendencja ta z roku na rok wzrasta.

Wszystkie te napawające niepokojem zjawiska potwierdzają potrzebę monitorowania i podejmowania działań profilaktycznych.

W Gminie Grudziądz zamieszkiwanej przez 12 823 mieszkańców (stan na 31.12.2021 r.), w tym 6 477 kobiet i 6 346 mężczyzn szacuje się, że ok. 2 % mieszkańców może być uzależnionych od alkoholu, tj. w granicach 255 osób, są to dane szacunkowe.

Dane Komendy Miejskiej Policji w Grudziądzu:

rok	Liczba osób z Gminy Grudziądz doprowadzonych do wytrzeźwienia w policyjnych pomieszczeniach	Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców na terenie Gminy Grudziądz	Nieletni sprawcy czynów karalnych	Liczba interwencji w rejonach sklepów	Liczba wykrytych przestępstw przeciw przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (ogółem)
2020	11	14	2	5	4
2021	7	21	0	7	1

Dane za rok 2021 zostały podane jako stan na dzień 31 października 2021 r. Względem lat poprzednich (2018 i 2019 r.) w 2020 r. i 2021 r. spadła liczba osób doprowadzonych do wytrzeźwienia, odpowiednio w latach: 2018 – 23, 2019 – 14. W statystykach na stałym poziomie utrzymuje się liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców na terenie Gminy Grudziądz – 2019 r. – 18, 2020 r. – 14, 2021 r. – 21.

Dane Prokuratury Rejonowej w Grudziądzu:

rok	Liczba spraw prowadzonych z powodu popełnienia przestępstwa przeciw ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii (ogółem)	Liczba spraw prowadzonych z powodu popełnienia przestępstwa przeciw ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii (wobec mieszkańców Gminy Grudziądz)	Liczba spraw prowadzonych w związku z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (ogółem)	Liczba spraw prowadzonych w związku z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (wobec mieszkańców Gminy Grudziądz)
2020	133	5	1	0
2021	95	1	1	0

Prokuratura Rejonowa w Grudziądzu informuje, że w 2020 roku liczba spraw prowadzonych z powodu popełnienia przestępstw określonych w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii wyniosła 133. W 2021 r. liczba tego typu spraw spadła do 95. Liczba spraw z powodu popełnienia przestępstwa określonego w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii przez dorosłych mieszkańców Gminy Grudziądz wyniosła w roku 2018 – 6, w roku 2019 – 3, w 2020 r. – 5, a w 2021 r. – 1 (dane za rok 2021 jako stan na dzień 31 października 2021 r.).

Dane Sądu Rejonowego w Grudziądzu:

rok	Liczba spraw prowadzonych o przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (ogółem)		Liczba spraw prowadzonych o przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (wobec mieszkańców Gminy Grudziądz)		Liczba spraw dotyczących obowiązku leczenia odwykowego (ogółem)	Liczba spraw dotyczących obowiązku leczenia odwykowego (wobec mieszkańców Gminy Grudziądz)
	II Wydział Karny	III Wydział Rodzinny i Nieletnich	II Wydział Karny	III Wydział Rodzinny i Nieletnich		
2020	1	1	0	0	162	3
2021	2	0	0	0	96	1

Dane z Sądu Rejonowego w Grudziądzu zostały udostępnione przez Wydział II Karny oraz przez Wydział III Rodzinny i Nieletnich. W 2020 r. liczba spraw dotyczących obowiązku leczenia odwykowego utrzymała się na podobnym poziomie względem roku poprzedniego (w 2019 r. – 165 spraw), natomiast liczba spraw dotyczących mieszkańców Gminy Grudziądz sukcesywnie spada (z 8 w 2018 r. do 1 na dzień 31 października 2021 r.).

Dane Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej - Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Innych Uzależnień w Grudziądzu:

rok	Liczba osób leczących się w Poradni z powodu uzależnienia od alkoholu (ogółem)	Liczba osób leczących się w Poradni z powodu uzależnienia od alkoholu (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz)	Liczba osób leczących się w Poradni z powodu uzależnienia od narkotyków (ogółem)	Liczba osób leczących się w Poradni z powodu uzależnienia od narkotyków (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz)
2020	409	34	69	4
2021	371	19	61	2

Z terenu Gminy Grudziądz z powodu uzależnienia od alkoholu w Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Innych Uzależnień przy ul. Sikorskiego w 2019 r. 42 osoby, w 2020 r. 34 osoby, natomiast do połowy listopada 2021 r. 19 osób. Z powodu uzależnienia od narkotyków w 2017 i 2018 r. leczyło się 6 osób, w 2019 r. i 2020 r. 4 osoby, a w 2021 r. 2 osoby. W przypadku osób uzależnionych od narkotyków najczęściej używane substancje to marihuana, amfetamina i dopalacze.

Dane Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Świeciu:

rok	Liczba osób leczonych w szpitalu z powodu uzależnienia od alkoholu (z terenu gminy-miasto Grudziądz i Gminy Grudziądz)	Liczba osób leczonych w Poradni leczenia uzależnień z powodu uzależnienia od alkoholu (z terenu gminy-miasto Grudziądz i Gminy Grudziądz)	Liczba osób leczonych w szpitalu z powodu uzależnienia od narkotyków (z terenu gminy-miasto Grudziądz i Gminy Grudziądz)	Liczba osób leczonych w Poradni leczenia uzależnień z powodu uzależnienia od narkotyków (z terenu gminy-miasto Grudziądz i Gminy Grudziądz)
2020	111	14	20	2
2021	106	12	10	2

Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Świeciu wskazał, że w roku 2019 z powodu uzależnienia od alkoholu leczonych w szpitalu i Poradni leczenia uzależnień było łącznie 96 mieszkańców gminy-miasto Grudziądz i Gminy Grudziądz, w 2020 r. łącznie 125, natomiast do 31.10.2021 r. – 118 osób. Natomiast z powodu uzależnienia od narkotyków łącznie w roku 2019 – 30 mieszkańców, w roku 2020 r. – 22, do końca października 2021 r. łącznie 12 osób. Szpital przekazał łączne dane dla mieszkańców gminy-miasto Grudziądz i Gminy Grudziądz.

Dane Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współuzależnienia

rok	Ilość osób leczonych w ośrodku (ogółem)		Ilość osób leczonych w ośrodku (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz) uzależnionych od alkoholu	Ilość osób leczonych w ośrodku (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz) uzależnionych od substancji psychoaktywnych	Ilość leczonych w Wojewódzkiej Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnień (dot. mieszkańców Gminy Grudziądz)	Najczęściej używane substancje przez pacjentów
	Oddział Odwykowy Całodobowy	Młodzieżowy Oddział Leczenia Uzależnień	Oddział Odwykowy Całodobowy	Młodzieżowy Oddział Leczenia Uzależnień		
2020	338	123	5	1	7 (40 udzielonych świadczeń)	F.10.2 (zespół uzależnienia od alkoholu) F.15.2 (uzależnienie od amfetaminy) F.19.2 (alkohol i dwie inne substancje)
2021	447	107	7	3	3 (24 udzielone świadczenia)	F.10.2 F.15.2 F.19.2

W Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnień i Współuzależnienia oraz Ośrodku Terapii Odwykowej Uzależnień w Toruniu leczone są osoby, które kwalifikuje się zgodnie z ICD-10 jako posiadające „zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane naprzemiennym przyjmowaniem środków wyżej wymienionych (F10-F18 – alkohol, opiaty, kanabinoły, leki i substancje o działaniu uspakajającym i nasennym, kokaina, inne (niż kokaina) substancje pobudzające, substancje halucynogenne, lotne rozpuszczalniki, tytoń) i innych środków psychoaktywnych (zespół uzależnienia)”. Na przestrzeni lat 2018 – 2020 zanotowano równą liczbę osób korzystających z pomocy na Oddziale Odwykowym Całodobowym (średnio 7 - 8 osób).

Dane Ośrodka Terapii Odwykowej Uzależnień w Toruniu:

rok	Ilość osób leczonych w ośrodku (ogółem)	Ilość osób leczonych w ośrodku (dotyczy mieszkańców Grudziądza i powiatu grudziądzkiego)	Najczęściej używane substancje przez pacjentów
2020	107	0	amfetamina
2021	106	1	amfetamina

W 2019 r. osoby przebywające w ośrodku z terenu miasta i powiatu grudziądzkiego zażywały naprzemiennie marihuanę, amfetaminę, dopalacze, kryształ i alkohol. W roku 2020 i 2021 najczęściej zażywaną substancją była amfetamina. Liczba osób w powyższym ośrodku z roku na rok sukcesywnie wzrasta.

Dane Regionalnego Szpitala Specjalistycznego im. Dr Władysława Biegańskiego w Grudziądzu:

Rok / Oddział	Ilość osób leczonych / poddanych detoksykacji w szpitalu z powodu uzależnienia od alkoholu (ogółem)	Ilość osób leczonych / poddanych detoksykacji w szpitalu z powodu uzależnienia od alkoholu (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz)	Ilość osób leczonych / poddanych detoksykacji w szpitalu z powodu uzależnienia od środków psychoaktywnych (ogółem)	Ilość osób leczonych / poddanych detoksykacji w szpitalu z powodu uzależnienia od środków psychoaktywnych (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz)
2020				
Oddział Psychiatrii Dzieci i Młodzieży	0	0	13	1
Oddział Psychiatryczny I	36	9	33	7

Oddział Psychiatryczny II	-	-	-	-
I-X 2021				
Oddział Psychiatrii Dzieci i Młodzieży	1	0	7	0
Oddział Psychiatryczny I	212	95	133	40
Oddział Psychiatryczny II	-	-	-	-

Powyższe dane ukazują znaczący przyrost osób korzystających z pomocy Szpitala w 2021 r., sytuacja ta związek miała z pracą Regionalnego Szpitala Specjalistycznego jako Szpitala jednoimiennego covidowego. Dane przedstawione przez Regionalny Szpital Specjalistyczny im. Dr Władysława Biegańskiego w Grudziądzu potwierdzają, że jest on jednym z głównych ośrodków, w którym leczą się mieszkańcy Gminy Grudziądz dotknięci uzależnieniami.

Dane dotyczące osób uzależnionych są niepełne, gdyż wobec osób uzależnionych detoksykacje prowadzone są także w Poradni Leczenia Uzależnienia od Alkoholu w Prabutach, niestety poradnia ta nie prowadzi dokładnych statystyk dla województwa kujawsko-pomorskiego. Z informacji, które zostały przekazane wiadomo, że blisko 30% pacjentów jest mieszkańcami Grudziądza i powiatu grudziądzkiego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grudziądzu zapytany o zakażenia wirusem HIV w związku z używaniem substancji psychoaktywnych odpowiedział, że liczba zakażeń HIV w 2020 wyniosła 47 osób i chorych na AIDS - 12. W 2020 roku odnotowano 50 przypadków nowo wykrytych zakażeń HIV (9 kobiet, 41 mężczyzn). Najmłodszą, zarejestrowaną w tym okresie osobą z HIV był noworodek zakażony drogą wertykalną (z matki na dziecko), natomiast najstarszą osobą, u której wykryto zakażenie był 60-letni mężczyzna. Tylko 32% nowo zarejestrowanych zakażonych (tj. 16 osób) podało kontakty seksualne (9 homoseksualnych, 3-heteroseksualnych), 2 osoby zakażeniu uległy poprzez stosowanie narkotyków drogą dożylną, a dwoje dzieci nabyło zakażenie HIV wertykalnie. W 2021 roku odnotowano 51 przypadków nowo wykrytych zakażeń HIV (6 kobiet i 45 mężczyzn). Najmłodsza zarejestrowana w tym okresie osoba miała 21, a najstarsza 69 lat. Tylko 12% nowo zarejestrowanych zakażonych (tj. 5 osób) podało prawdopodobną drogę zakażenia - były to kontakty seksualne (4 - homoseksualnych, 1 - heteroseksualny). Niemal co czwarty przypadek zakażenia HIV wykryty został w Punkcie Konsultacyjno-Diagnostycznym, a prawie 40% zakażeń HIV wykryto przy okazji hospitalizacji. W 2021 roku odnotowano 1 zachorowanie na AIDS (55-letni mężczyzna) z terenu Gminy-Miasto Grudziądz.

W 2020 r. w związku z pandemią i wprowadzeniem nauki w trybie hybrydowym/zdalnym nie udało się przeprowadzić badania wśród uczniów w szkołach na terenie Gminy Grudziądz. W 2021 roku w czterech placówkach oświatowych przeprowadzone zostały anonimowe badania ankietowe wśród uczniów klas IV-VIII na temat uzależnień oraz szkodliwości działania środków psychoaktywnych. Kwestionariusz ankietowy składał się z dwudziestu pytań. W badaniu łącznie udział wzięło 223 uczniów.

Wyniki przeprowadzonych badań w szkołach prezentują się następująco: do palenia papierosów przyznało się 14% badanych uczniów. Wśród nich zdecydowana większość deklaruje, że paliła raz w życiu, natomiast 10% z nich paliło lub pali regularnie. Na pytanie „skąd miałeś papierosy” 70% uczniów potwierdzających palenie została poczęstowana przez kolegów, niepokojący jest też wysoki, blisko 20% wskaźnik mówiący o podbieraniu bądź kradzieży papierosów osobom dorosłym. 39% badanych uczniów nie ma wiedzy na temat, czy ich najbliżsi koledzy palą papierosy.

Co piąty z badanych uczniów (21%) przyznał się do spożywania alkoholu. Zaskakujące są wskazania, z których wynika, że blisko 54% osób, które miały styczność z alkoholem zostało poczęstowanych przez osoby dorosłe, niewiele mniej, bo 37% badanych wskazało, że zostało poczęstowanych przez kolegów. Wśród rodzajów alkoholu najczęściej wskazań uzyskało piwo (80%), wino (24%), wódka (29%). Na pytanie „Czy zdarzyło ci się wypić tyle alkoholu, że czułeś(-aś) się pijany 97% badanych odpowiedziało „Nie”. Zdecydowana większość badanych (85%) uważa, że picie prowadzi do uzależnienia i niszczy życie człowieka, według 8% badanych poprawia humor, a według 6% ułatwia nawiązywanie kontaktów.

Z zebranych danych wynika także, że tylko 3% ankietowanych uczniów miało styczność z narkotykami lub dopalaczami i była namawiana do ich spróbowania lub zażywania. Uczniowie ci spotkali się ze środkami odurzającymi głównie na imprezach, bądź u kolegów. Do spróbowania dopalaczy bądź narkotyków przyznało się tylko 1% uczniów. Zdecydowana większość badanych ma wiedzę i świadomość na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych. Wiedzę na ich temat uczniowie zdobywają głównie dzięki szkole (65% wskazań), telewizji (25%), rozmowach w domu (36%), w Internecie lub innych mediach (23%).

Na pytanie dotyczące ilości godzin używania telefonu i komputera 42% badanych przyznało, że jest to do 4 godzin, blisko co trzeci uczeń wskazał, że więcej niż 6 godzin. W związku z tak wysokim odsetkiem uczniów korzystających z Internetu spytaliśmy, czy uczniowie doświadczyli przykrych dla siebie zachowań. Blisko 20% badanych uczniów odpowiedziało twierdząco. Jako najczęstsze formy przemocy uczniowie wskazali wyzywanie i wyśmiewanie, w zdecydowanie mniejszym stopniu przerabianie zdjęć i ich udostępnianie w sieci oraz udostępnianie zdjęć bez zgody.

W sytuacji kryzysowej uczniowie pomocy będą szukać u rodziców, co deklaruje 69% badanych, a następnie u pedagoga szkolnego 30%. Najmniej wskazań otrzymała Policja (dzielnicowi) – 4% oraz psychologowie, lekarze, przyjaciele (inni) – 6%.

W badaniu uczniowie mieli także odpowiedzieć, czy w zeszłym lub obecnym roku szkolnym były ofiarą przemocy ze strony innych uczniów w szkole lub jej okolicy, 10%

uczniów nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie, 25% uczniów odpowiedziało twierdząco natomiast 65% badanych zaprzeczyło. bycia świadkiem przemocy rówieśniczej przyznało się 18% uczniów, a 10% że samemu stosowało przemoc wobec innych uczniów. Do problemów przemocy w domu przyznało się 3% badanych uczniów

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grudziądzu w 2020 roku przeprowadziła 12 rozmów interwencyjno-motywacyjnych z osobami z problemem alkoholowym, wobec 2 osób skierowano wniosek do Sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Natomiast w 2021 r. Gminna Komisja przeprowadziła 13 rozmów z osobami z problemem alkoholowym i skierowała 1 wniosek do Sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Zespół interdyscyplinarny w 2020 roku prowadził 15 procedur Niebieskiej Karty w 14 środowiskach, natomiast w roku 2021 prowadzono 26 procedur w 24 środowiskach.

Z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grudziądzu w 2020 roku skorzystało 221 rodzin, a w 2021 r. skorzystało 186 rodzin. Z powodu alkoholizmu w 2020 i 2021 roku o pomoc z ośrodka nie wnioskowały żadne rodziny. Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w swojej codziennej pracy udzielają wsparcia edukacyjnego, emocjonalnego i prawnego osobom z problemem alkoholowym (pijących szkodliwie), kierują wnioski o leczenie odwykowe do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, motywują do udziału w terapii, prowadzą rozmowy dyscyplinujące, uczestniczą w rozprawach o przymusowe leczenie odwykowe.

Określenie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń systemu przeciwdziałania uzależnieniom pozwoli na opracowanie potrzeb do prawidłowego zrealizowania Programu. Poniżej w tabeli przedstawiono wyniki analizy.

Analiza SWOT **na podstawie diagnozy problemów społecznych**

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie merytoryczne kadr działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom; • Przygotowanie merytoryczne kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej; • Rozwinięta baza pomocy socjalnej gminy; • Gotowość kadr działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej do dalszego kształcenia się i doskonalenia umiejętności; • Umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału w realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom; • Współpraca instytucji gminnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Udział wolontariuszy w realizacji działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom; • Działania profilaktyczne w szkołach w zakresie uświadamiania problemów związanych uzależnieniami i z przemocą domową; • Propagowanie (ciągła akcja informacyjna) form pomocy rodzinom z problemem uzależnień i przemocy domowej (lokalne gazety, radio, telewizja, Internet, dystrybucja ulotek); • Działanie organizacji pozarządowych w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej; • Niski odsetek zawiadomień do prokuratury w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie; • Niewystarczające zaangażowanie jednostek oświaty i służby zdrowia w procedurze „Niebieskiej Karty” • Brak zaplecza umożliwiającego skuteczne egzekucje eksmisji sprawców przemocy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 26 października dnia 1982 r.; • ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r.; • Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; • Ustawowy obowiązek corocznego tworzenia i przyjmowania przez radę gminy gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych; • Ustawowy obowiązek tworzenia gminnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie; • Zmiany w prawie idące w kierunku lepszej ochrony ofiar przemocy; • Zwiększenie ilości podmiotów mogących wszczynać procedurę „Niebieskiej Karty”; • Ustawowy obowiązek powoływania Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezradność i bierność wielu rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych • Negatywne wzorce zachowań społecznych funkcjonujące w przestrzeni publicznej; • Niechęć do ujawniania występowania problemów alkoholowych i zachowań przemocowych w rodzinie; • Poczucie bezkarności u sprawców przemocy; • Negatywne stereotypy dotyczące ofiar przemocy domowej; • Brak poczucia bezpieczeństwa u osób zgłaszających przypadki przemocy domowej; • Niewystarczająca wiedza społeczna dotycząca funkcjonowania instytucji i podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

Rozdział 3

Partnerzy Programu

§ 1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grudziądzu realizuje zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii współpracując z różnymi instytucjami i osobami, w tym z:

- 1) gminnymi placówkami oświatowymi;
- 2) Gminnym Ośrodkiem Kultury;
- 3) gminnymi ośrodkami zdrowia;
- 4) Zespołem Interdyscyplinarnym;
- 5) parafiami;
- 6) pracownikami świetlic socjoterapeutycznych;
- 7) Komendą Miejską Policji w Grudziądzu;
- 8) Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej – poradnią terapii uzależnienia od alkoholu i innych uzależnień w Grudziądzu;
- 9) Poradnią Psychologiczno–Pedagogiczną w Grudziądzu;
- 10) Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Grudziądzu;
- 11) lokalnymi mediami;
- 12) stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi.

Rozdział 4

Cele strategiczne i operacyjne Gminnego Programu

§ 2. Celem strategicznym Gminnego Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, zmniejszenie rozmiarów problemów już istniejących, ulepszenie sposobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami. Celem długofalowym jest wytworzenie wśród mieszkańców gminy nowej świadomości dotyczącej relacji alkohol – człowiek oraz promowanie zdrowego stylu życia.

§ 3. Cele operacyjne Gminnego Programu to:

- 1) ograniczenie i zmiana struktury spożywania napojów alkoholowych;
- 2) zmiana zachowań i postaw mieszkańców oraz instytucji w sytuacjach związanych z substancjami psychoaktywnymi oraz zagrożeniem związanymi z uzależnieniami behawioralnymi (m.in. hazard, Internet);
- 3) wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży;
- 4) zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii metod rozwiązywania problemów społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych;
- 5) budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie);

6) zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa w związku z handlem napojami alkoholowymi.

Rozdział 5

Zadania Gminnego Programu

§ 4. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowią:

1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych realizowane w szczególności poprzez:

- a) udzielanie wsparcia edukacyjnego, emocjonalnego, prawnego dla osób z problemem alkoholowym (pijących szkodliwie) poprzez pracę pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz organizacji pozarządowych;
- b) motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego poprzez rozmowy interwencyjno-motywacyjne z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- c) specjalistyczne poradnictwo rodzinne;

2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej (wspieranie osób zdrowych w kontekście poprawy ich funkcjonowania społecznego: w pracy, rodzinie, relacjach z innymi ludźmi, poprzez udzielanie wsparcia emocjonalnego, uczenie nowych sposobów radzenia sobie, towarzyszenie w wymagających tego sytuacjach) i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:

- a) udzielanie wsparcia psychologicznego i socjoterapeutycznego dzieciom z rodzin, gdzie występują problemy alkoholowe poprzez działalność świetlicy socjoterapeutycznej,
- b) udzielanie pomocy prawnej zmierzającej do ochrony przed następstwami nadużywania alkoholu przez bliską osobę poprzez finansowanie porozumienia „Kujawsko – Pomorska Niebieska Linia”,
- c) działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i efektywną realizację procedury „Niebieskiej Karty”,
- d) szkolenia w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania zjawiskom patologicznym,
- e) finansowanie pracy terapeutycznej z rodziną,
- f) finansowanie obozów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym czy problemem przemocy,
- g) finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym i problemem przemocy,
- h) finansowanie dożywania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach socjoterapeutycznych,

- i) organizowanie narad i konferencji w zakresie pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym,
  - j) organizowanie i finansowanie szkoleń, konferencji, warsztatów, kursów, studiów podyplomowych i webinarów dotyczących obowiązujących procedur (w tym „Niebieskiej Karty”) oraz współpracy służb w ramach Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych dążących do podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób i służb,
  - k) rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat psychologicznych i prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
  - l) prowadzenie lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży poprzez:
- a) prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
  - b) realizację programów profilaktycznych dla rodziców,
  - c) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych,
  - d) prowadzenie badań związanych z diagnozą zachowań problemowych, używaniem substancji psychoaktywnych podejmowanych przez młodzież,
  - e) edukację publiczną w zakresie problematyki alkoholowej, narkotykowej oraz związanej z uzależnieniami behawioralnymi poprzez prowadzenie kampanii edukacyjnych, konkursów, festynów,
  - f) profilaktykę środowiskową;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy w rodzinie w szczególności:
- a) udzielanie wsparcia społeczności abstynenckiej,
  - b) wspieranie inicjatyw profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu,
  - c) wspieranie różnorodnych form samopomocy oraz prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Rozdział 6

Monitoring i ewaluacja

§ 5. Koordynację Programu powierza się Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Grudziądzu.

§ 6. Monitoring Programu prowadzony będzie na podstawie:

- a) wymiany informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z

przeciwdziałaniem alkoholizmowi i przeciwdziałaniem narkomanii dla mieszkańców Gminy Grudziądz;

b) analizy danych na temat problemu alkoholowego i narkotykowego w Gminie;

c) analizy ankiet i sprawozdań z realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

§ 7. Sprawozdanie z realizacji Programu Wójt Gminy Grudziądz przedstawi Radzie Gminy Grudziądz.

Rozdział 7 Preliminarz wydatków

LP.	ZADANIE	85153 zwalczanie narkomanii	85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi	RAZEM dział 851 ochrona zdrowia
1	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych	8.000,00	29.000,00	37.000,00
2	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	5.500,00	26.500,00	32.000,00
3	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, oraz zagrożenia uzależnieniami behawioralnymi (m.in. hazard, Internet) w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	19.000,00	123.000,00	142.000,00
4	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy w rodzinie	7.500,00	7.500,00	15.000,00
5	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-----	52.000,00	52.000,00
	razem	40.000,00	238.000,00	278.000,00

